

Силабус курсу:



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ВСТУП ДО ФАХУ. ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	061
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к. філол. наук, доцент Кошман Ірина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри журналістики та українознавчих студій

посада

kosh18@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-098-60-69-462

телефон

Viber за номером
телефону

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Метою лекційних занять за дисципліною є розкриття теоретико-методологічних засад журналістики як науки та галузі масовокомунікаційної й творчої діяльності.

Результати навчання: **Знання:** базові знання в галузі інформації та комунікації; відомості про журналістику як соціальний інститут; зарубіжні та національні концепції сучасної журналістики; функції сучасних медіа в суспільстві; форми здійснення масовокомунікаційного процесу; засоби впливу на масову свідомість; творчий характер журналістської діяльності; особливості родо-жанрової системи журналістики.

Вміння: навички роботи з науковими джерелами; практичні навички аналізу масовокомунікаційних явищ; навички застосовувати критичне мислення на всіх етапах роботи з інформацією; навички аналізу масовокомунікаційних продуктів у функціональному, формально-семантичному, порівняльному та інших аспектах; вміння візуалізувати результати навчання у вигляді графіків, інфографіки, таймлайнів тощо.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з дисциплін закладу середньої освіти.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є вивчення найважливіших теоретико-методологічних проблем журналістики як науки й суспільної практики.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
 ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
 ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним;
 ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
 ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
 ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями;

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;

СК07. Здатність організувати, планувати та реалізовувати журналістичкознавче дослідження відповідно до його об'єкта і предмета, мети та завдань.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань;

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами;

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань;

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань;

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

Структура курсу

№	Тема	Годин и (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Загальне поняття про журналістику	2/2	Загальні поняття про журналістику. Визначення журналістики. Журналістика як соціальний інститут. Журналістика як історія сучасності. Об'єкт і предмет журналістики. Журналістика як професія. Журналістика як масовокомунікаційна діяльність.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести. Індивідуальні завдання.
2	Функції журналістики	2/4	Поняття «функція». Загальні та спеціальні функції. Загальні: інформаційна функція та функція формування громадської думки. Спеціальні функції: організаційна функція, функція «сторожового собаки» (соціальної критики), ідеологічна функція журналістики, культурна функція, розважальна функція журналістики, рекламна функція.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Журналістика як система медіа	2/4	Причини бурхливого розвитку медіа в сучасну епоху. Поняття про систему журналістики. Типологія журналістики та її засади. Чотири підсистеми журналістики. Взаємодія інформації та комунікації. Атрибутивні особливості преси, радіомовлення, телебачення та Інтернет-журналістики, переваги кожного типу журналізму перед іншими та їхні вади.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Масово-інформаційна діяльність в журналістиці	2/2	Поняття «масової інформації» в журналістиці. Типологічні концепції соціальної інформації. Перетворення в журналістиці наукових, професійних, художніх та індивідуальних повідомлень на масову інформацію. Спонукальність масової інформації. Специфіка інформації в журналістиці (актуальність,	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Годин и (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			оперативність, документалізм, повторюваність тем і неповторність матеріалів). Рівні і форми існування масової інформації.	
5	Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності	0/2	Соціальний і професійний портрети професії журналіста, її позитивні й негативні аспекти: творчий характер, можливість самореалізації, впливу на формування суспільної свідомості та громадської думки, донесення до людей правди, боротьби за справедливість, ведення активного способу життя тощо; стресовість, висока моральна відповідальність, необхідність постійного самовдосконалення, потреба таланту. Журналіст як комунікатор, психолог, соціолог, педагог, вихователь, письменник, актор та режисер, підприємець і менеджер.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання
6	Джерела та методи збору інформації в журналістиці	2/4	Джерела інформації в журналістиці. Типологія джерел. Поняття про метод. Типи методів. Спостереження як метод збирання інформації та його види: відкрите і приховане, включене і невключене. Зовнішнє вивчення і бачення зсередини при методі спостереження. Інтерв'ю як метод збирання інформації. Типи інтерв'ю. Підготовка до інтерв'ю. Правила інтерв'ю.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
7	Осмислення проблем журналістики в новітній філософії	2/2	«Чотири теорії преси» Ф. Сіберта, Т. Петерсона і У. Шрамма: авторитарна, лібертаріанська, соціально відповідальна і комуністична. Доповнення чотирьох теорій моделями для медіа періоду розвитку і демократичної участі. Теорія масових комунікацій Г. М. Маклюена. Типи масової комунікації як рушійні сили в історії людства. Тип суспільної епохи та пануюче в ній медіа. Аудіовізуальні медіа та переворот у суспільній свідомості ХХ століття. Концепція постіндустріального (інформаційного) суспільства Даніела Белла.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
8	Дієвість й ефективність журналістики	2/4	Поняття про соціальну позицію. Принципи соціальної позиції журналіста. Загальні принципи етики у їх застосуванні до журналістики. Поняття цінностей та норм. Журналістська деонтологія як наука про належне (наука про мораль). Поняття про вплив журналістських матеріалів. Типологія впливу. Диференціація впливу. Чинники впливовості журналістських матеріалів. Найпоширеніші прийоми маніпулювання в журналістиці.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
9	Свобода слова і журналістська діяльність	0/4	Уявлення про свободу. Свобода як можливість без насилля, самостійно приймати рішення в будь-якій діяльності. Юридична, економічна та соціально-творча складові свободи. Поняття про цензуру. Самоцензура на рівні особистості. Свобода творчості як визнання за автором права вільно, відповідно лише до своїх поглядів і уподобань відтворювати і витлумачувати об'єктивну реальність. Свобода слова в міжнародних правових документах. Законодавчі акти про свободу слова та вільного одержання інформації в Україні.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання
10	Стандарти журналістики	2/4	Поняття «стандарти». Стандарти ВВС. Стандарти журналістики. Стандарти	Презентації в PowerPoint.

№	Тема	Годин и (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			журналістики в умовах війни.	Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання
11	Журналістика як творчість	2/4	Професійні обов'язки журналіста в справі виготовлення інформації. Умови спеціалізації журналіста. Семантичний, синтаксичний та прагматичний аспекти творчості. Зміст і форма журналістського твору. Аналітико-інтегруюча праця журналіста. Вимоги до роботи з фактом. Процес аналізу причинно-наслідкового зв'язку. Форми аналізу. Чинники змістовно-формальної єдності. Редакторська діяльність як творчість.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання
12	Журналістський твір у системі інших текстів масово інформаційних потоків	2/4	Поняття про текст. Засоби організації журналістського тексту: сюжет, конфлікт, композиція. Сюжет як система відтворених подій, покладених в основу журналістського твору, та фабула – поданий у причинно-часовій послідовності ланцюг подій, пригод, випадків. Сюжет у художньому та журналістському творах. Типи журналістських сюжетів: подієвий, проблемний, змішаний.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Основна література:

1. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: учеб. пособие. Луганск, 1998.
2. Гетьманець М. Ф. Михайлин І. Л. Сучасний словник літератури і журналістики. Харків, 2009.
3. Здоровега В. Й. Вступ до журналістики: конспект лекцій. Львів, 1975.
4. Лаврик О. В. Основы журналистики: навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків, 2008.
5. Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основы журналистики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалавського) рівня за освітньо-професійною програмою «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання / Галич В. М. Рівне, 2021.
6. Михайлин І. В. Основы журналистики. Київ, 2011.
7. Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф., Вергун В. А. Масова інформація: підручник. Київ, 1997.
8. Москаленко А. З. Теорія журналістики: підручник. Київ, 1998.
9. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів, 2004.
10. Різун В. В. Основы журналистики у відповідях та заувагах. Київ, 2004
11. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник. Київ, 2008.
12. Рендал Д. Універсальний журналіст. Київ, 2007.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Законодавство України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
4. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля. Режим доступу: <http://moodle.snu.edu.ua/>.
5. Інститут масової інформації. Режим доступу: <https://imi.org.ua/>.
6. Детектор-медіа. Режим доступу: <https://detector.media/>.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем		30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: за допомогою програмного забезпечення Unichesk і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.